

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/25/2017
Identifikačné číslo spisu: 2015200009
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2015200009.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci žalobcu: Fakultná nemocnica Trnava, A. Žarnova 11, 917 55 Trnava, IČO: 00 610 381, zastúpenej spoločnosťou Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s. r. o., Hlavná 31, 917 01 Trnava, IČO: 36 865 281, proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Želova 2, 829 24 Bratislava 25, o návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. ZS 204/00004/2014/R zo dňa 06.11.2014, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/3/2015-132 z 03.11.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/3/2015-132 z 03. novembra 2016 a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 14S/3/2015-132 z 03.11.2016 zrušil rozhodnutie žalovaného Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Bratislava č. k. ZS 204/00004/2014/R, č. spisu: 100540/32636/2014/932 zo dňa 06.11.2014 ako aj rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Trnava č. k. ZS 204/00004/2014 zo dňa 18.02.2014 podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ SSP a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Napadnutým rozhodnutím žalovaného bol rozklad žalobcu zamietnutý a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. ZS 204/00004/2014 zo dňa 18.02.2014 o uložení pokuty vo výške 3.000 eur potvrdené. Pokuta bola uložená za porušenie § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“), tým, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti p. I. R. (ďalej aj „pacientka - matka“ alebo „pacientka“) a jej novorodenému dieťaťu I. R. (ďalej aj „novorodenec“ alebo „dieťa“) neposkytol novorodencovi počas jeho hospitalizácie na novorodeneckom oddelení žalobcu od 19.10.2012 do 22.10.2012 zdravotnú starostlivosť správne, keď nesprávne vyhodnotil Apgarovej skóre, ktoré bolo v nesúlade s hodnotou prvej acidobázickej rovnováhy (ABR), nerealizoval prvý pupočníkový odber ABR a nerealizoval umelú pľúcnu ventiláciu, hoci hodnota ABR o 04:30 hod. vo veku 1,5 hodiny svedčila u novorodenca pre závažnú asfyxiu, pri ktorej mala byť umelá pľúcna ventilácia indikovaná.

2. Krajský súd dospel k záveru, že správne orgány oboch stupňov v prejednávanej veci úplne nezistili skutkový stav, a preto ich rozhodnutie je potrebné považovať v predmetnej veci za predčasné. Rozpory v predložených dôkazoch (odborné stanoviská jednotlivých konzultantov, predovšetkým zistený rozpor v záveroch odborníkov z oblasti neonatológia - MUDr. C. Y., PhD. a doc. MUDr. N. D., CSc., mimoriadny profesor) svedčia o tom, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav veci a dostatočným spôsobom nevyhodnotil závery týchto odborných konzultantov. V odbornom stanovisku konzultanta MUDr. C. Y., PhD. je konštatované, že starostlivosť o novorodenca v podmienkach žalobcu by bola lege artis, ak by bola k dispozícii hodnota pupečníkovej ABR a ak by bol pacient pri kombinácii viacerých ohrozujúcich faktorov intubovaný na riadenej ventilácii, minimálne v období bezprostrednej pôrodnej orgánovej adaptácie. Na druhej strane, zo záveru doc. MUDr. N. D., CSc., mimoriadneho profesora vyplýva, že zdravotná starostlivosť a úkony s tým spojené v súvislosti so starostlivosťou o pacientku ako aj jej dcéru v NZZ gynekologická ambulancia Dr. B. a gynekologicko-pôrodnické oddelenie a neonatologické oddelenie FN v Trnave boli realizované správne, zdravotná starostlivosť v uvedených zdravotníckych zariadeniach bola poskytnutá správne, t. j. „lege artis“. Súd dospel k záveru, že rozdielne stanoviská prizvaných odborníkov a ich protichodné závery boli jednoznačným dôvodom na prizvanie ďalšieho odborníka, resp. prizvanie znalca z príslušného odboru, ktorý by posúdil, či zdravotná starostlivosť bola zo strany žalobcu tak pacientke ako aj novorodencovi poskytnutá správne. Hodnotenie dôkazov v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov nemôže byť ľubovoľné a správny orgán môže pristúpiť k hodnoteniu dôkazov len potom, ak vykonal všetky úkony s cieľom odstrániť existujúce rozpory v dôkazoch. Vo vzťahu k zisťovaniu skutkového stavu v oblasti medicínskych postupov Krajský súd v Trnave uvádza (obdobne aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Szd/2/2013), že ide o oblasť mimoprávneho poznania, t. j., že je popisovaná terminológiou vlastnou pre jednotlivé odbory lekárskej vedy /vid' napr. Smernica č. 27/2006-R Ministerstva školstva SR z 21.12.2006 o sústave odborov vedy a techniky a číselníku odborov vedy a techniky). Preto aj tu platí základné procesné pravidlo súdneho konania, že ak súdu na posúdenie rozhodných skutočností, ktoré vychádza z odborných znalostí, jeho znalosti nepostačujú, potom musí vychádzať z odborných podkladov zadovaných najmä účastníkom konania. V predmetnej veci rozdielne stanoviská prizvaných odborných konzultantov neumožňujú súdu v takýchto odborných otázkach vysloviť odborný záver o tom, či bola zdravotná starostlivosť poskytnutá správne. Je však potrebné uviesť, v súvislosti s námietkou nezabezpečenia znaleckého posudku, z rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. 4Sžo/10/2008 zo dňa 26.02.2009 vyplýva, že správny poriadok v žiadnom zo svojich ustanovení nezoraduje jednotlivé dôkazné prostriedky podľa ich dôkaznej sily a nevylučuje, aby správny orgán na posúdenie odbornej otázky namiesto znalca použil odborný posudok konzultanta úradu. Tiež žiadny právny predpis neustanovuje, že by znalecké posudky mali vyššiu odbornú hodnotu, alebo vyššiu dôkaznú silu ako odborné posudky konzultantov úradu. Taktiež súd nesúhlasí s tvrdeniami žalobcu, že neboli rešpektované ustanovenia § 34 Správneho poriadku v súvislosti s nevypočítaním účastníka, resp. jednotlivých lekárov, v tomto smere žalovaný postupoval správne a v súlade so zákonmi, keď do procesu výkonu dohľadu prizval vyššie spomínaných odborných konzultantov, ktorí sú uznávanými odborníkmi v jednotlivých oblastiach. Takýto postup žalovaného bol v súlade s § 43 ods. 4 zákona č. 581/2004 Z. z., avšak vzhľadom na ich rozdielne závery v súvislosti s poskytnutím zdravotnej starostlivosti žalobcu novorodencovi, bolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie. Pokiaľ ide o ďalšie žalobné dôvody uvádzané zo strany právneho zástupcu žalobcu v jeho vyjadrení zo dňa 02.08.2016, tak na tieto súd neprihliadal, nakoľko podľa § 134 ods. 1 SSP správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby a tieto je možné rozširovať len do konca lehoty na podanie žaloby. Za tohto stavu preto správny súd na žalobné dôvody uvádzané žalobcom v súvislosti so spochybňovaním výkonu dohľadu neprihliadal, a preto sa nimi ani nezaoberal. Vzhľadom na vyššie zistené skutočnosti súd rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ v spojení s ust. § 191 ods. 3 písm. a/ SSP zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

3. Proti predmetnému rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť majúcu za to, že krajský súd nesprávne vec právne posúdil. Zdôraznil, že odborne spôsobilou prizvanou osobou na posúdenie zdravotnej starostlivosti v oblasti gynekológie a pôrodnictva je lekár so získanou špecializáciou v odbore gynekológia a pôrodnictvo a odborne spôsobilou prizvanou osobou na posúdenie

zdravotnej starostlivosti v oblasti neonatológie je lekár so získanou špecializáciou v odbore neonatológie je lekár so špecializáciou v odbore neonatológia. V posudzovanom prípade bola v súvislosti s pôrodom pacientky 19.10.2012 poskytovaná gynekologicko-pôrodnicka zdravotná starostlivosť pacientke - matke a od momentu narodenia novorodenca neonatologická starostlivosť novonarodenému dieťaťu. Z tohto dôvodu musel žalovaný postupovať pri výkone dohľadu tak, že prizval za účelom posúdenia gynekologicko-pôrodnickej starostlivosti lekára so špecializáciou gynekológia - pôrodnictvo a za účelom posúdenia neonatologickej starostlivosti novorodencovi lekára so špecializáciou neonatológia. V spisovej dokumentácii žalovaného sa nachádzajú dve žiadosti o vypracovanie odborného stanoviska, z ktorých vyplýva, že doc. MUDr. N. D., CSc., mim. prof. bol prizvaný do výkonu dohľadu a požiadaný o vypracovanie odborného stanoviska k poskytovanej zdravotnej starostlivosti pacientke - matke a MUDr. C. Y., PhD. bol požiadaný o vypracovanie odborného stanoviska k poskytovanej zdravotnej starostlivosti novorodencovi. Na základe žiadosti žalovaného bolo úlohou doc. MUDr. N. D., CSc., mim. prof. posúdiť správnosť poskytnutej gynekologicko - pôrodnickej zdravotnej starostlivosti pacientke a úlohou MUDr. C. Y., PhD. posúdiť správnosť poskytnutej následnej neonatologickej starostlivosti novorodencovi. Žalovaný nemohol formulovať závery o pochybení žalobcu v neonatologickej zdravotnej starostlivosti poskytnutej novorodencovi zo stanoviska prizvaného odborníka z gynekológie a pôrodnictva, pretože takto formulované závery by neobstáli. Ide o dva rôzne typy zdravotnej starostlivosti poskytnuté dvom rôznym pacientom, aj keď na seba nadväzujúce. Skutočnosť, že v danom prípade odborník z medicínskeho odboru gynekológia a pôrodnictvo vo svojom odbornom stanovisku formuloval aj názor na zdravotnú starostlivosť o novorodenca, hodnotil žalovaný ako prekročenie jeho kompetencie a postup nad rámec prizvanej osoby pre oblasť gynekológie a pôrodnictva. Z tohto dôvodu na tento názor čo sa týka starostlivosti o novorodenca neprihliadol. Žalovaný je toho názoru, že za vzájomne skutkovo rozporné možno považovať len také stanoviská, ktoré by poskytli dvaja odborníci z medicínskeho odboru neonatológia. Žalovaný mal za preukázané pochybenie žalobcu v neonatologickej starostlivosti novorodencovi v období od 19.09.2012 do 22.10.2012, keďže svoje závery opreli o posudok odborníka v neonatológii. Jeho stanovisko, ako aj závery žalovaného neboli ani počas výkonu dohľadu ani počas správneho konania relevantne spochybnené. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14S/3/2015-132 z 03.11.2016 zrušil.

4. Kasačná sťažnosť bola žalobcovi riadne doručená, avšak tento sa k nej nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 492 ods. 2 SSP preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne je dôvodná, a preto je potrebné podľa ustanovenia § 461 ods. 1 SSP zrušiť rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/3/2015-132 z 03.11.2016 a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 476/2004 Z. z.“) poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonávajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

7. Podľa § 77 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“), na konanie a rozhodovanie úradu sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, (zákon č. 71/1967Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov), ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 3 ods. 5 správneho poriadku rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci.

9. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch

nevznikali neodôvodnené rozdiely.

10. Podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

11. Podľa § 34 ods. 1 správneho poriadku, na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi.

12. Podľa § 34 ods. 5 správneho poriadku, správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti.

13. Podľa § 46 správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydat' orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

14. Podľa § 462 ods. 1 SSP ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

15. V prejednávanej veci bolo povinnosťou kasačného súdu posúdiť, či rozdiely v posudkoch MUDr. C. Y., PhD. a doc. MUDr. N. D., CSc., mimoriadneho profesora konštituujú nedostatočne zistený skutkový stav v prejednávanej veci.

16. Zistiť skutočný stav veci je jednou zo základných povinností správneho orgánu. Posúdenie, či bola zdravotná starostlivosť poskytnutá správne, patrí do správnej úvahy žalovaného. Ide o odborné otázky, pri ktorých je žalovaný ako orgán dohľadu kompetentný vysloviť svoj odborný právny názor v rámci správnej úvahy za pomoci konzultantov (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Szd/7/2009).

17. V prejednávanej veci žalovaný za účelom zistenia skutkového stavu do konania prizval dvoch odborníkov - konzultantov žalovaného. MUDr. C. Y., PhD. bol ako odborník v odbore neonatológia požiadaný o vypracovanie odborného stanoviska k správnosti poskytnutia zdravotnej starostlivosti novorodencovi - mal. I.U. R., zatiaľ čo doc. MUDr. N. D., CSc. Ako odborník v odbore gynekológia bol ako odborník v odbore gynekológia a pôrodníctvo požiadaný o vypracovanie odborného stanoviska k správnosti poskytnutia zdravotnej starostlivosti pacientke - matke p. I. R..

18. V odbornom stanovisku konzultanta MUDr. C. Y., PhD. je konštatované, že starostlivosť o novorodenca v podmienkach žalobcu by bola lege artis, ak by bola k dispozícii hodnota pupočníkovej ABR a ak by bol pacient pri kombinácii viacerých ohrozujúcich faktorov intubovaný na riadenej ventilácii, minimálne v období bezprostrednej popôrodnej orgánovej adaptácie.

19. Zo záveru doc. MUDr. N. D., CSc., mimoriadneho profesora vyplýva, že zdravotná starostlivosť a úkony s tým spojené v súvislosti so starostlivosťou o pacientku ako aj jej dcéru v NZZ gynekologická ambulancia Dr. B. a gynekologicko-pôrodnické oddelenie a neonatologické oddelenie FN v Trnave boli realizované správne, zdravotná starostlivosť v uvedených zdravotníckych zariadeniach bola poskytnutá správne, t. j. „lege artis“.

20. Doc. MUDr. N. D.Ý., CSc. sa vo svojom posudku vyjadroval tak k správnosti zdravotnej starostlivosti poskytnutej pacientke matke ako aj novorodencovi. Stalo sa tak napriek tomu, že bol žalovaným požiadaný iba o posúdenie správnosti zdravotnej starostlivosti (gynekologicko- pôrodnickej starostlivosti) poskytnutej pacientke matke.

21. Vzhľadom na rôznu odbornosť oboch konzultantov žalovaného nie je možné ich posudky zamieňať, porovnávať ani ich rozdielny záver nezakladá zmätočnosť záveru žalovaného. Povinnosti oboch konzultantov boli zo svojej podstaty rôzne a pokiaľ jeden z nich prekročil hranice svojej odbornosti, resp. tiež poverenia žalovaného na výkon dohľadu a žiadosti o vypracovanie odborného stanoviska, postupoval žalovaný vecne správne, ak na takýto exces neprihliadol. Odborné stanovisko lekára v inej než jeho odbornosti nie je spôsobilé prispieť k zisteniu skutočného stavu.

22. Okolnosť, že doc. MUDr. N. D., CSc., mimoriadny profesor sa vo svojom odbornom stanovisku vyjadruje aj k správnosti poskytnutia zdravotnej starostlivosti novorodencovi, čo však nepatrí k jeho odbornosti, nezakladá nedostatočne zistený skutočný stav, nech už bol jeho záver, akýkoľvek. Z toho dôvodu dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je v prejednávanej veci dôvodná a zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 14S/3/2015-132 z 03.11.2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

23. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu postupovať v intenciách názoru najvyššieho súdu, vec opätovne prejednať a rozhodnúť.

24. Nad rámec uvedeného upozorňuje kasačný súd krajský súd na skutočnosť, že prejednávaná vec je oslobodená od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 71/1992 o súdnych poplatkoch, zaplatený súdny poplatok za kasačnú sťažnosť bude potrebné vrátiť žalovanému. Takisto je potrebné podotknúť, že v prejednávanej veci ide o konanie o správnej žalobe v sociálnych veciach, preto podľa ustanovenia § 449 ods. 2 písm. b/ SSP nie je sťažovateľ povinný byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom.

25. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne Krajský súd v Trnave.

26. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.